

KRITERIJI PRIMERNOSTI BANČNIH POSOJIL ZA ZAVAROVANJE KREDITNIH POSLOV EVROSISTEMA - pojasnila

Kriteriji primernosti za bančna posojila, ki se lahko uporabijo za zavarovanje terjatev Evrosistema (v nadaljevanju: bančna posojila), so določeni v Splošnih pogojih o izvajanju okvira denarne politike (v nadaljevanju: Splošni pogoji). Podrobnejši pogoji so določeni v Uporabniškem priročniku za uporabo finančnega premoženja za zavarovanje terjatev Banke Slovenije. Vzpostavitev zavarovanja z vpisom maksimalne zastavne pravice ureja Sklep o vzpostavitvi in vodenju registra finančnega premoženja. Vsi omenjeni pravni akti so objavljeni na spletni strani Banke Slovenije (povezava na objavo: <https://www.bsi.si/denarna-politika/predpisi/predpisi-banke-slovenije>).

Pravno zavezujoči kriteriji in zahteve za bančna posojila so določeni v zgoraj omenjenih pravnih aktih, ta dokument pa je zgolj informativne narave. V primeru morebitnega razkoraka oz. konflikta med temi pojasnili in zgoraj naštetimi pravnimi akti, veljajo pravni akti.

I. Tabelarni prikaz kriterijev primernosti in dodatnih zahtev za bančna posojila

V spodnji tabeli so na kratko našteti kriteriji primernosti za bančna posojila in dodatne zahteve, ki jih morajo nasprotna stranke Banke Slovenije upoštevati pri uporabi bančnih posojil za zavarovanje terjatev Evrosistema. Podrobnejši opis kriterijev in zahtev, vključno z dodatnimi pojasnili, je podan v nadaljevanju.

Kriterij primernosti	Opis
1. Vrsta finančnega premoženja	Bančno posojilo, ki je dolžniška obveznost dolžnika do nasprotna stranke. Delež v sindiciranem posojilu je primerno bančno posojilo.
2. Znesek glavnice	Fiksen, brezpogojni znesek glavnice do dokončnega odplačila obveznosti.
3. Obrestna mera in kuponi bančnih posojil	Obrestna mera kot pri brezkuponskih instrumentih, fiksna ali variabilna obrestna mera (vezana na določeno referenčno obrestno mero). Kupon ima lahko spodnjo oz. zgornjo mejo. Pri kuponih njihov zadnji denarni tok ne sme biti negativen.
4. Nepodrejenost	Pravica do glavnice in/ali obresti ne sme biti podrejena.
5. Zahteve glede kreditne kvalitete bančnih posojil	Bonitetna ocena zunanje bonitetne agencije S&P, Moody's, Fitch oz. DBRS najmanj v vrednosti BBB-/Baa3 oz. BBBL ali verjetnost neplačila po ICAS BS oz. IRB najmanj 0,40%. Subjekti javnega sektorja: PSE1 ali PSE2.

6. Najnižji znesek bančnega posojila	Ob vpisu zastavne pravice znesek neodplačanega dela glavnice ne sme biti nižji od 500.000 EUR.
7. Valuta denominacije bančnih posojil	V evrih ali v eni od nekdanjih valut držav članic, katerih valuta je evro.
8. Vrsta dolžnika ali garanta	Nefinančne družbe, subjekti javnega sektorja (razen javnih finančnih družb), multilateralne razvojne banke ali mednarodne organizacije.
9. Kraj dolžnika ali garanta	Država članica, katere valuta je evro. Pravilo ne velja za multilateralne razvojne banke ali mednarodne organizacije.
10. Veljavno pravo	Pravo države članice, katere valuta je evro. Število uporabljivih pravnih sistemov ne sme biti večje od dveh.
11. Odsotnost omejitev v zvezi z mobilizacijo in izvršitvijo zavarovanja na bančnih posojilih	Bančno posojilo mora biti v celoti prenosljivo, njegova mobilizacija mora biti za Evrosistem mogoča brez omejitev. Posojilne pogodbe ne smejo vsebovati nobenih restriktivnih določb glede mobilizacije in izvršitve zavarovanja v korist Banke Slovenije (tj. tudi prenosa na tretjo osebo).
12. Odsotnost omejitev v zvezi z bančno tajnostjo in zaupnostjo	Pogodbeno brezpogojno soglasje dolžnika, da nasprotna stranka razkrije Evrosistemu podrobnosti v zvezi z bančnim posojilom in dolžnikom. Prav tako se zahteva brezpogojno soglasje primerne garanta.
13. Odpoved pobotu	Zahteva se nepreklicna odpoved dolžnika do pravice pobota svojih obveznosti s terjatvami do nasprotne stranke, ko slednja bančno posojilo uporabi za zavarovanje terjatev Evrosistema.
14. Obvestitev dolžnika oz. garanta o vpisu pravice Evrosistema na bančnem posojilu	Obvestitev dolžnika oz. garanta o vpisu zastavne pravice na bančnem posojilu. Obvestilo se zahteva tudi za neprimerne garanta, tudi v primeru, ko je garant fizična oseba.
15. Značilnosti garancije oz. jamstva	Brepogojno in nepreklicno jamstvo na prvi poziv. Če garant ni subjekt javnega sektorja s pravico do odmerjanja davkov, je treba zagotoviti tudi pravno potrditev.
16. Dodatna bančna posojila	Odstopanja od skupnih kriterijev so posebej določena v 163. in 163.a členu Splošnih pogojev. Nasprotna stranka lahko uporabi dodatna bančna posojila le v primeru, če nima več prostega drugega primerne finančnega premoženja in se o uporabi posebej dogovori z Banko Slovenije.

Dodatne zahteve	
1.	Označba posojilnih pogodb, ki so zastavljene v korist Evrosistema Nasprotna stranka na svoje izvode posojilne pogodbe vpiše identifikacijsko številko posojila in besedilo: DANO V ZAVAROVANJE EUROSISTEMU.
2.	Četrtna lastna potrditev in zaveza v zvezi z obstojem bančnih posojil Nasprotna stranka vsako četrtno posreduje Banki Slovenije pisno lastno potrditev in zavezo v zvezi z obstojem bančnih posojil, v kateri potrdi obstoj bančnih posojil in ustreznost ravnanja z bančnimi posojili, ki so dani Banki Slovenije v zavarovanje.
3.	Točnost podatkov o bančnih posojilih v skladu pri Banki Slovenije Nasprotna stranka takoj oz. najkasneje naslednji delovni dan po nastali spremembi sporoči Banki Slovenije vse relevantne spremembe glede bančnega posojila, vključenega v sklad pri Banki Slovenije.
4.	Zahteve za preverjanje stanj neodplačane glavnice posojila v skladu pri Banki Slovenije Nasprotna stranka sproti preverja stanja bančnih posojil v skladu pri Banki Slovenije. Pri tem preverja vrednost neodplačane glavnice (pred odbitki) z vrednostjo v svojih knjigovodskih evidencah.
5.	Tesne povezave Nasprotna stranka ne sme za zavarovanje uporabiti bančnega posojila, ki ga dolguje ali zanj jamči sama nasprotna stranka ali kateri koli drug subjekt, ki je z njo v tesni povezavi.
6.	Upravičenec do denarnih tokov Banka Slovenije je edini upravičenec do denarnih tokov iz bančnega posojila, ne glede na to pa dolжник (oziroma garant) izplačuje vse denarne tokove neposredno posojilodajalcu, razen če Banka Slovenije od dolžnika (oziroma garanta) zahteva, da se izplačujejo direktno njej.
7.	Spremljava dolžnikov in garantov iz bančnih posojil Nasprotna stranka je dolžna sproti spremljati bonitetno oceno dolžnika. Nasprotna stranka sproti obvešča Banko Slovenije o dogodku neplačila dolžnika in garanta po 178. členu CRR oz. vsako razvrstitev dolžnika in garanta v skupino E ali D po Navodilu za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij.
8.	Slovensko pravo in uporaba slovenskega jezika Nasprotna stranka v register finančnega premoženja pri Banki Slovenije vpiše bančno posojilo, odobreno po slovenskem pravu. Če posojilna oz. poroštvena pogodba nista sklenjeni v slovenskem jeziku, Banka Slovenije zahteva overjen prevod v slovenski jezik.

II. Podrobnejši opis kriterijev primernosti za bančna posojila

1. Vrsta finančnega premoženja

Primerna vrsta finančnega premoženja je bančno posojilo, ki je dolžniška obveznost dolžnika do nasprotne stranke. Bančna posojila s postopnim odplačevanjem glavnice, tj. kjer se glavnica in obresti odplačujejo po vnaprej določenem načrtu, in izkoriščene kreditne linije so primerna.

Prekoračitve stanja na tekočem računu, akreditivi in neizkoriščene kreditne linije, npr. neizkoriščen del revolving posojila, ki dovoljujejo uporabo posojila, vendar sami po sebi niso bančna posojila, niso primerna bančna posojila.

Delež v sindiciranem posojilu je primerno bančno posojilo. Delež v sindiciranem posojilu pomeni bančno posojilo, ki je posledica udeležbe posojilodajalca pri posojilu, ki ga zagotovi skupina posojilodajalcev v sindikatu.

Bančno posojilo, ki se odobri zunaj strogega posojilnega razmerja, lahko predstavlja primerno vrsto finančnega premoženja. Terjatev, neločljivo povezana z nekaterimi strukturami lizinga ali odkupov terjatev, se lahko uvrsti med primerno vrsto finančnega premoženja, če predstavlja bančno posojilo. Terjatve, kupljene v okviru odkupov terjatev, se lahko uvrstijo med primerno vrsto finančnega premoženja samo v primeru, če dejansko predstavljajo bančna posojila za razliko od drugih terjatev.

2. Znesek glavnice

Bančno posojilo mora imeti fiksen, brezpogojni znesek glavnice do dokončnega odplačila obveznosti.

3. Obrestna mera in kuponi bančnih posojil

Bančno posojilo ima lahko obrestno mero kot pri brezkuponskih instrumentih, fiksno obrestno mero ali variabilno obrestno mero - tj. vezano na referenčno obrestno mero. Referenčna obrestna mera je lahko ena od naslednjih:

- obrestna mera na evrskem denarnem trgu, npr. €STR (vključno s konformno ali povprečno dnevno obrestno mero €STR), EURIBOR, LIBOR ali podoben indeks;
- stopnja za zamenjave s konstantno zapadlostjo, npr. CMS, EIISDA, EUSA;
- donosnost državne obveznice iz evroobmočja ali indeksa več državnih obveznic iz evroobmočja.

Kuponi bančnih posojil imajo lahko spodnjo oz. zgornjo mejo, ki je lahko vnaprej opredeljena oz. se spreminja.

Pri kuponih njihov zadnji denarni tok ne sme biti negativen. Če pride do negativnega denarnega toka, je bančno posojilo od tistega trenutka neprimerno. Lahko postane spet primerno, ko pride do denarnega toka, ki ni negativen, če izpolnjuje vse druge ustrezne zahteve.

V zvezi s strukturo kupona velja sledeče:

- (a) brezkuponska bančna posojila se obravnavajo kot bančna posojila s fiksno obrestno mero;
- (b) bančna posojila z variabilno obrestno mero, pri katerih je obdobje ponovnega določanja obrestne mere daljše od enega leta, se obravnavajo kot bančna posojila s fiksno obrestno mero;
- (c) bančna posojila z variabilno obrestno mero z zgornjo mejo se obravnavajo kot bančna posojila s fiksno obrestno mero;
- (d) bančna posojila z variabilno obrestno mero s spodnjo mejo ter brez zgornje meje, pri katerih je obdobje ponovnega določanja obrestne mere eno leto ali manj, se obravnavajo kot bančna posojila z variabilno obrestno mero;
- (e) odbitek pri vrednotenju, ki se uporablja za bančno posojilo z več kot eno vrsto plačila obresti, je odvisen zgolj od plačil obresti v preostali življenjski dobi bančnega posojila. Če se v preostali

življenjski dobi bančnega posojila uporablja več kot ena vrsta plačila obresti, se preostala plačila obresti obravnavajo kot plačila obresti po fiksni obrestni meri, pri čemer se kot ustrezna zapadlost za določanje odbitka upošteva preostala zapadlost bančnega posojila.

4. Nepodrejenost

Pri bančnih posojilih pravica do glavnice in/ali obresti ne sme biti podrejena: (a) pravicam imetnikov drugih nezavarovanih dolžniških obveznosti dolžnika, vključno z drugimi deleži ali poddeleži v istem sindiciranem posojilu; in (b) pravicam imetnikov dolžniških instrumentov istega izdajatelja.

5. Zahteve glede kreditne kvalitete bančnih posojil

Kreditna kvaliteta bančnih posojil se oceni na podlagi kreditne kvalitete dolžnika ali garanta. Dolžnik ali garant mora imeti bonitetno oceno zunanje bonitetne agencije S&P, Moody's, Fitch oz. DBRS najmanj vrednosti BBB-/Baa3 oz. BBBL ali verjetnost neplačila po ICAS BS oz. IRB najmanj 0,40 %. Usklajena lestvica bonitetnih ocen zunanjih bonitetnih agencij je objavljena na [spletni strani ECB](#).

Poleg tega so primerni dolžniki tudi subjekti javnega sektorja, in sicer PSE1 (dokler je najboljša bonitetna ocena Republike Slovenije s strani zunanje bonitetne agencije vsaj BBB-) ali PSE2 (dokler je najboljša bonitetna ocena Republike Slovenije s strani zunanje bonitetne agencije vsaj A-). Seznam teh subjektov [BS objavlja na svoji spletni strani](#) in ga posodablja praviloma enkrat letno oz. po potrebi.

Če nasprotna stranka na seznamu iz prejšnjega odstavka ne najde iskane pravne osebe, vendar meni, da gre za PSE1 ali PSE2, lahko posreduje BS zahtevek za preveritev PSE po elektronski pošti, v katerem pojasni oz. utemelji razloge za uvrstitev pravne osebe na seznam PSE. Zahtevku priloži dokazila, iz katerih je razvidno, da bi določena pravna oseba lahko bila PSE1 ali PSE2.

6. Najnižji znesek bančnega posojila

V trenutku prenosa bančnega posojila s strani nasprotne stranke v zavarovanje v korist Banke Slovenije neodplačani znesek glavnice iz bančnega posojila ne sme biti nižji od 500.000 EUR.

7. Valuta denominacije bančnih posojil

Bančna posojila morajo biti denominirana v evrih ali v eni od nekdanjih valut držav članic, katerih valuta je evro.

8. Vrsta dolžnika ali garanta

Dolžniki in garanti primernih bančnih posojil so nefinančne družbe, subjekti javnega sektorja (razen javnih finančnih družb), multilateralne razvojne banke ali mednarodne organizacije. Pri bančnem posojilu z več kakor enim dolžnikom je vsak dolžnik individualno in solidarno odgovoren za polno poplačilo celotnega bančnega posojila.

9. Kraj dolžnika ali garanta

Dolžnik bančnega posojila mora biti ustanovljen v državi članici, katere valuta je evro. Tudi garant bančnega posojila mora biti ustanovljen v državi članici, katere valuta je evro, razen če za izpolnjevanje zahtev glede kreditne kvalitete netržnega finančnega premoženja jamstvo ni potrebno, ker je na voljo ustrezna bonitetna ocena dolžnika.

Za dolžnike ali garante, ki so multilateralne razvojne banke ali mednarodne organizacije, se zgornje zahteve ne uporabljajo in so primerni ne glede na kraj ustanovitve.

10. Veljavno pravo

Posojilno pogodbo mora urejati pravo države članice, katere valuta je evro. Poleg tega skupno število pravnih sistemov, ki se uporabljajo za nasprotno stranko, upnika, dolžnika, garanta, posojilno pogodbo in pogodbo o mobilizaciji bančnega posojila kot zavarovanja, ne sme biti večje od dveh.

11. Odsotnost omejitev v zvezi z mobilizacijo in izvršitvijo zavarovanja na bančnih posojilih

Bančna posojila morajo biti v celoti prenosljiva, njihova mobilizacija mora biti za Evrosistem mogoča brez omejitev. Posojilna pogodba ali drugi pogodbeni dogovori med nasprotno stranko in dolžnikom ne smejo vsebovati nobenih restriktivnih določb glede mobilizacije kot zavarovanja. Prav tako posojilna pogodba ali drugi pogodbeni dogovori med nasprotno stranko in dolžnikom ne smejo vsebovati nobenih restriktivnih določb glede izvršitve zavarovanja na bančnem posojilu, ki se uporablja kot zavarovanje pri kreditnih poslih Evrosistema, vključno z zahtevami glede oblike ali časa ter drugimi zahtevami glede izvršitve zavarovanja. Banki Slovenije mora biti zagotovljeno, da lahko v primeru izvršitve zavarovanja brez kakršnihkoli omejitev izvrši prenos posojila na Banko Slovenije ali tretjo osebo.

Ne glede na zgornje zahteve se določbe, ki prenos deležev v sindiciranem posojilu omejujejo na prenose na banke, finančne institucije in subjekte, katerih redna dejavnost ali namen ustanovitve je posojanje ali kupovanje posojil, vrednostnih papirjev ali drugega finančnega premoženja oziroma investiranje vanje, ne štejejo kot omejitev glede izvršitve zavarovanja na bančnem posojilu. Prav tako se agent, ki zbira in distribuira plačila ter upravlja s posojilom, ne razume kot omejitev mobilizacije in izvršitve zavarovanja na deležu v sindiciranem posojilu, pod pogojem, da: (a) je agent kreditna institucija, ki se nahaja v Uniji; ter (b) se razmerje med zadevnim članom sindikata in agentom lahko prenese skupaj z deležem v sindiciranem posojilu ali kot del tega deleža.

12. Odsotnost omejitev v zvezi z bančno tajnostjo in zaupnostjo

Nasprotna stranka in dolžnik se morata pogodbeno dogovoriti o brezpogojnem soglasju dolžnika, da nasprotna stranka razkrije Evrosistemu podrobnosti v zvezi z bančnim posojilom in dolžnikom, ki jih Banka Slovenije zahteva, da se za bančna posojila zagotovi veljavno zavarovanje in da se lahko v primeru neplačila nasprotne stranke zavarovanje na bančnem posojilu lahko hitro izvrši. Prav tako se zahteva, da se nasprotna stranka in garant dogovorita o brezpogojnem soglasju garanta, da nasprotna stranka razkrije Evrosistemu podrobnosti v zvezi z jamstvom in garantom.

13. Odpoved pobotu

Zahteva se nepreklicna odpoved dolžnika do pravice pobota svojih obveznosti s terjatvami do nasprotne stranke, ko slednja bančno posojilo uporabi za zavarovanje terjatev Evrosistema.

Za posojilojemalca in morebitnega poroka (garanta) veljajo določbe o prepovedi pobota iz Zakona o finančnih zavarovanjih (peti in šesti odstavek 7. člena), ki so stopile v veljavo 8. 11. 2013. V primeru, da gre za pogodbe, ki so stopile v veljavo pred uveljavitvijo določb iz omenjenega zakona, mora nasprotna stranka sama poskrbeti, da omenjene določbe glede prepovedi pobota dolžnika vključi v posojilno pogodbo.

14. Obvestitev dolžnika oz. garanta o vpisu pravice Evrosistema na bančnem posojilu

Nasprotna stranka mora obvestiti dolžnika oz. garanta o vpisu zastavne pravice na bančnem posojilu in o tem obvestiti Banko Slovenije ter ji ob vpisu zastavne pravice predložiti ustrezno dokazilo. Iz priloženih dokumentov mora biti razvidno, da je dolžnik oz. garant obvestilo prejel (npr. podpis dolžnika / garanta na obvestilu, kopija povratnice).

Banka Slovenije svetuje, da se v obvestilu dolžniku navede tudi pojasnilo, da je Banka Slovenije edini upravičenec do denarnih tokov bančnega posojila, vodenega v registru finančnega premoženja pri Banki Slovenije in na katerem je ustanovljena maksimalna zastavna pravica v njeno korist. Ne glede na to dolžnik (oziroma garant) izplačuje vse denarne tokove neposredno posojilodajalcu (tj. nasprotni stranki), razen če Banka Slovenije od dolžnika (oziroma garanta) zahteva, da se izplačujejo direktno njej.

Garanta je treba obvestiti o vzpostavitvi zastavne pravice tudi v primeru, če sta garant oz. poroštvena pogodba neprimerna oz. je garant fizična oseba.

Če Banka Slovenije na bančnem posojilu izbriše zastavno pravico, o tem obvesti dolžnika. V primeru, da želi nasprotna stranka ponovno vpisati zastavno pravico na takem posojilu, mora o vpisu zastavne pravice ponovno obvestiti dolžnika in Banki Slovenije predložiti ustrezno dokazilo.

15. Značilnosti garancije oz. jamstva

Če dolžnik iz posojilne pogodbe ne izpolnjuje kriterijev primernosti, se pri ugotavljanju primernosti bančnega posojila lahko upoštevajo lastnosti garanta (poroka) oz. jamstvene pogodbe.

Garant mora zagotoviti brezpogojno in nepreklicno jamstvo na prvi poziv za obveznosti dolžnika za plačilo glavnice, obresti in vseh drugih zneskov, ki se morajo na podlagi bančnega posojila plačati upniku, dokler bančno posojilo ni v celoti poplačano. V tej zvezi ni potrebno, da se jamstvo nanaša na točno določeno bančno posojilo, ampak lahko velja le za dolžnika, pod pogojem, da jamstvo zajema tudi zadevno bančno posojilo.

Jamstvo mora biti plačljivo na prvi poziv, neodvisno od bančnega posojila, ki je predmet jamstva. Jamstva, ki jih dajo subjekti javnega prava s pravico do odmerjanja davkov, morajo biti plačljiva na prvi poziv ali kako drugače zagotavljati takojšnje in pravočasno izplačilo po nastopu katere koli kršitve.

Jamstvo mora biti pravno veljavno, zavezujoče in izvršljivo zoper garanta.

Jamstvo mora urejati pravo države članice, katere valuta je evro.

Pravna potrditev jamstva: Če garant ni subjekt javnega sektorja s pravico do odmerjanja davkov, je treba Banki Slovenije predložiti pravno potrditev v zvezi s pravno veljavnostjo, zavezujočim učinkom in izvršljivostjo jamstva, ki je po obliki in vsebini sprejemljiva za Evrosistem, preden se bančno posojilo, na katero se jamstvo nanaša, lahko šteje kot primerno. Pravno potrditev pripravijo osebe, ki so neodvisne od nasprotne stranke, dolžnika in garanta ter so pravno kvalificirane za izdajo take potrditve po veljavnem pravu, npr. odvetniki ali pravniki, ki delajo v priznani akademski instituciji ali javnem organu. V pravni potrditvi je treba tudi navesti, da jamstvo ni osebno in je izvršljivo samo s strani upnika bančnega posojila. Če je garant ustanovljen v jurisdikciji, ki ni tista, katere pravo ureja jamstvo, je treba v pravni potrditvi potrditi tudi to, da je jamstvo veljavno in izvršljivo po pravu

jurisdikcije, v kateri je garant ustanovljen. Za bančna posojila mora nasprotna stranka, ki želi mobilizirati bančno posojilo, predložiti pravno potrditev v pregled Banki Slovenije. Zahteva po izvršljivosti mora upoštevati vse zakone s področja insolventnosti ali stečajnega postopka, splošna načela enakosti in druge podobne zakone in načela, ki veljajo za garanta in na splošno vplivajo na pravice, ki jih imajo upniki do garanta.

Nepodrejenost obveznosti garanta: Obveznosti garanta iz jamstva se morajo obravnavati vsaj enako in sorazmerno z vsemi drugimi nezavarovanimi obveznostmi garanta.

Tako kot velja za posojilno pogodbo, mora biti tudi v zvezi z primerno jamstveno pogodbo zagotovljeno sledeče:

- da je garant obveščen o vzpostavitvi zavarovanja na posojilu, za katerega jamči, in nasprotna stranka Banki Slovenije dostavi ustrezno potrdilo,
- da garant zagotovi izrecno soglasje o posredovanju podatkov o jamstveni pogodbi in garantu Evrosistemu,
- da jamstvena pogodba ne vsebuje določb, ki bi omejevale prenosljivost terjatve oziroma vzpostavitev pravice iz zavarovanja na posojilu in subsidiarno do garanta (npr. jamstvo, vezano na določenega upnika, saj osebno jamstvo ni sprejemljivo),
- da jamstvena pogodba ne vsebuje dodatnih zahtev glede realizacije garancije (npr. glede oblike ali časa realizacije oziroma drugih podobnih zahtev).

16. Dodatna bančna posojila

Banka Slovenije lahko sprejema v zavarovanje tudi bančna posojila, ki ne izpolnjujejo vseh kriterijev primernosti iz naslova III v delu 4 Splošnih pogojev, t. i. dodatna bančna posojila. Banka Slovenije določi kriterije primernosti in ukrepe za obvladovanje tveganj teh bančnih posojil z opredelitvijo odstopanja od zahtevanih kriterijev. Kriteriji primernosti, ki odstopajo od obstoječih, so določeni v 163. in 163.a členu Splošnih pogojev.

Nasprotna stranka lahko uporabi dodatna bančna posojila le v primeru, če nima več prostega drugega primernega finančnega premoženja in se o uporabi posebej dogovori z Banko Slovenije.

III. Podrobnejši opis dodatnih zahtev za bančna posojila

1. Označba posojilnih pogodb, ki so zastavljena v korist Banke Slovenije oz. Evrosistema

Nasprotna stranka vpiše posojilo v register finančnega premoženja pri Banki Slovenije in na njem zagotovi zavarovanje z maksimalno zastavno pravico. Pri tem obe pogodbeni stranki skleneta sporazum o finančnem zavarovanju. Sporazum o finančnem zavarovanju je sklenjen, ko Banka Slovenije pošlje nasprotni stranki obvestilo o sprejemu predloga za sklenitev sporazuma. Nasprotna stranka mora po prejemu obvestila Banke Slovenije o sklenitvi sporazuma o finančnem zavarovanju na svoje izvode posojilne pogodbe vpisati identifikacijsko številko posojila, vodeno v registru, prejeto s strani Banke Slovenije. Poleg tega mora zagotoviti, da je na svoje izvode posojilne pogodbe v času trajanja finančnega zavarovanja vpisano besedilo: DANO V ZAVAROVANJE EUROSISTEMU.

2. Četrtletna lastna potrditev in zaveza v zvezi z obstojem bančnih posojil

Nasprotna stranka vsako četrletje posreduje Banki Slovenije pisno lastno potrditev in zavezo v zvezi z obstojem bančnih posojil, v kateri potrdi obstoj bančnih posojil in ustreznost ravnanja z bančnimi posojili, ki so dani Banki Slovenije v zavarovanje. Nasprotna stranka s tem potrdi (i) obstoj bančnih posojil; (ii) skladnost bančnih posojil s kriteriji primernosti, ki jih uporablja Evrosistem; (iii) da bančna posojila niso hkrati uporabljena kot zavarovanje v korist katere koli tretje osebe in da jih nasprotna stranka ne bo mobilizirala kot zavarovanja nobeni tretji stranki; (iv) da bo nasprotna stranka najpozneje do zaključka naslednjega delovnega dne obvestila Banko Slovenije o vsakršnem dogodku, ki pomembno vpliva na pogodbeno razmerje med nasprotno stranko in Banko Slovenije, zlasti o predčasnih, delnih ali celotnih poplačilih bančnega posojila, znižanjih bonitetne ocene in bistvenih spremembah v pogojih bančnega posojila.

Nasprotna stranka posreduje Banki Slovenije lastno potrditev in zavezo v zvezi z obstojem bančnih posojil najkasneje do 5. delovnega dne januarja, aprila, julija in oktobra.

3. Točnost podatkov o bančnih posojilih v skladu finančnega premoženja pri Banki Slovenije

Nasprotna stranka mora Banki Slovenije poročati točne podatke o bančnih posojilih v skladu finančnega premoženja ter ji predložiti točne in posodobljene informacije, ki vplivajo na vrednost zavarovanja.

Nasprotna stranka mora takoj oz. najkasneje naslednji delovni dan po nastali spremembi sporočiti Banki Slovenije vse relevantne spremembe glede bančnega posojila, vključenega v sklad pri Banki Slovenije. Kot relevantne spremembe glede bančnega posojila se štejejo vsi podatki, ki se jih sporoča ob vpisu v register in ob vzpostavitvi zavarovanja. Nasprotna stranka mora torej sporočiti Banki Slovenije vsa predčasnna, delna ali celotna poplačila posojila, in to na dan poplačila ali najkasneje naslednji delovni dan, enako pa velja tudi za vse dodatke k posojilni oz. jamstveni pogodbi oz. morebitne druge podatke, ki lahko vplivajo na primernost bančnega posojila.

4. Zahteve za preverjanje stanj neodplačane glavnice posojila v skladu pri Banki Slovenije

Nasprotna stranka mora sproti preverjati stanja posojil v skladu pri Banki Slovenije. Pri tem preverja vrednost neodplačane glavnice (pred odbitki) z vrednostjo v svojih knjigovodskih evidencah in morebitna neskladja nemudoma odpravi in o tem takoj obvesti Banko Slovenije. Vrednost v skladu finančnega premoženja pri Banki Slovenije ne sme biti v nobenem primeru višja od vrednosti, ki jo banka izkazuje v svojih knjigovodskih evidencah.

Banka Slovenije naknadno mesečno preverja vrednost neodplačane glavnice bančnih posojil (pred odbitki) z vrednostjo, ki jo banke poročajo na podlagi Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij (t. i. statistično poročanje). V primeru, da vrednost glavnice bančnega posojila v skladu finančnega premoženja presega vrednost iz statističnega poročanja, o tem obvesti banko in zahteva dodatna pojasnila. Da ne bi prišlo do razkoraka v teh evidencah, Banka Slovenije priporoča bankam, da sproti preverjajo ujemanje podatkov iz statističnega poročanja in sklada finančnega premoženja.

5. Tesne povezave

Nasprotna stranka ne sme predložiti ali uporabiti kot zavarovanje bančnega posojila, ki ga dolguje ali zanj jamči sama nasprotna stranka ali kateri koli drug subjekt, ki je z njo v tesni povezavi. Tesne povezave pomenijo katerega koli od naslednjih primerov, v katerih sta nasprotna stranka in drug subjekt v naslednji povezavi:

- (a) nasprotna stranka ima neposredno ali posredno prek enega ali več drugih podjetij v lasti 20 % ali več kapitala tega drugega subjekta;
- (b) ta drug subjekt ima neposredno ali posredno prek enega ali več drugih podjetij v lasti 20 % ali več kapitala nasprotne stranke;
- (c) tretja oseba ima neposredno ali posredno prek enega ali več podjetij v lasti 20 % ali več kapitala nasprotne stranke in 20 % ali več kapitala tega drugega subjekta.

Tesne povezave se ne uporabljajo med nasprotno stranko in subjektom javnega sektorja, ki je upravičen do odmerjanja davkov.

Če je nasprotna stranka predložila ali uporabila finančno premoženje, ki se ne sme ali se ne sme več uporabljati kot zavarovanje zaradi obstoja tesne povezave z dolžnikom ali garantom ali zato, ker je to ista oseba, mora o tem nemudoma obvestiti Banko Slovenije in finančno premoženje izločiti iz sklada.

6. Upravičenec do denarnih tokov in pravic iz naslova finančnega premoženja

Banka Slovenije je edini upravičenec do denarnih tokov bančnega posojila, vodenega v registru finančnega premoženja pri Banki Slovenije in na katerem je ustanovljena maksimalna zastavna pravica v njeno korist. Ne glede na to dolžnik (oziroma garant) izplačuje vse denarne tokove neposredno posojilodajalcu (tj. nasprotni stranki), razen če Banka Slovenije od dolžnika (oziroma garanta) zahteva, da se izplačujejo direktno njej.

Banka Slovenije je edini upravičenec iz pravic iz naslova bančnega posojila, na katerem je ustanovljena maksimalna zastavna pravica v njeno korist, vključno z vsemi stranskimi pravicami, kot so pravica do poplačila iz vseh zavarovanj, pravice iz pogodb s poroki itd.

7. Spremljava dolžnikov in garantov iz bančnih posojil

Nasprotna stranka je dolžna sproti spremljati bonitetno oceno dolžnika. V primeru, da je 1) bonitetna ocena vezana na bonitetno oceno Republike Slovenije (torej v primeru, ko je dolžnik Republika Slovenija ali oseba javnega sektorja PSE1 oz. PSE2) ali 2) določena z ICAS BS, Banka Slovenije v skladu finančnega premoženja sama skrbi za ažurnost teh bonitetnih ocen. V primeru, ko je primeren dolžnik druga pravna oseba, ki ima primerno bonitetno oceno zunanje bonitetne institucije, mora nasprotna stranka to bonitetno oceno sporočiti ob mobilizaciji bančnega posojila in ob vsaki njegovi nadaljnji spremembi.

Nasprotna stranka mora Banko Slovenije najpozneje do zaključka naslednjega delovnega dne obvestiti o kakršnemkoli kreditnem dogodku, ki ji je poznan, vključno z zamudo pri plačilih dolžnikov in garantov iz bančnih posojil, ki so dana v zavarovanje. Nasprotna stranka obvesti Banko Slovenije o dogodku neplačila dolžnika in garanta po 178. členu CRR (tj. Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012) oziroma vsako razvrstitev dolžnika in garanta v skupino E ali D po Navodilu za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij. Nasprotna stranka v obvestilu tudi pojasni dogodek neplačila dolžnika oz. njegovo razvrstitev v skupino E ali D.

Nasprotna stranka mora spremljati tudi morebitna statusna preoblikovanja družbe dolžnika oz. garanta (npr. prenos podjetja na novo družbo, prevzem ali nastanek nove družbe) in o tem nemudoma oz. najkasneje naslednji delovni dan po nastanku tega dogodka ali po pridobitvi ustrezne informacije v tej zvezi obvestiti Banko Slovenije. Pri tem mora nasprotna stranka preveriti, ali ima novi dolžnik oz. primerni garant novo bonitetno oceno, ki jo je treba sporočiti Banki Slovenije. V primeru, da postane neprimeren, mora posojilo izločiti iz sklada finančnega premoženja.

8. Slovensko pravo in uporaba slovenskega jezika

V register finančnega premoženja pri Banki Slovenije se lahko vpiše bančno posojilo, ki ga nasprotna stranka odobri primernemu dolžniku po slovenskem pravu.

V primeru, da posojilna oz. poroštvena pogodba nista v slovenskem jeziku, mora nasprotna stranka ob vpisu v register finančnega premoženja pri Banki Slovenije slednji zagotoviti posojilno oz. poroštveno pogodbo v overjenem prevodu v slovenski jezik.

9. Identifikacijske oznake o kreditih iz AnaCredit

Banka Slovenije od nasprotnih strank zahteva, da v zvezi z bančnimi posojili, ki se mobilizirajo kot zavarovanje od maja 2021 dalje, predložijo ustrezne identifikacijske oznake iz zbirke analitičnih podatkov o kreditih (AnaCredit) (tj. identifikacijsko oznako opazovane enote, identifikacijsko oznako pogodbe in identifikacijsko oznako instrumenta), kakor se predložijo na podlagi zahtev za statistično poročanje v skladu z Uredbo Evropske centralne banke (EU) 2016/867 (ECB/2016/13). Banka Slovenije nasprotnim strankam sporoči dodatna navodila glede tega poročanja, ki je vezano na poročanje po Sklepu o poročanju monetarnih finančnih institucij (Uradni list RS, št. 44/2018 s spremembami).

IV. Odgovori na najbolj pogosta vprašanja bank

1. Primerna vrsta bančnega posojila

Revolving posojilo: Črpani del revolving posojila bi lahko bil pod določenimi pogoji primerna vrsta bančnega posojila. Pri tem mora biti glavnica znana, brezpogojna in fiksna, poleg tega je potrebno predhodno najaviti črpanje posojila, da banka lahko v naprej načrtuje morebitno zmanjšanje oz. povečanje glavnice posojila. V vsakem primeru bi bilo potrebno situacijo preverjati od primera do primera, torej glede na konkretne pogodbe.

Sindicirano posojilo: Pri sindiciranem posojilu je poleg naštetih kriterijev primernosti treba paziti predvsem na sledeče:

- Pogodba o sindiciranem posojilu za Banko Slovenije ne sme določati nikakršnih omejitev v zvezi z mobilizacijo in realizacijo zavarovanja in v tem smislu tudi ne sme določati posebnih pogojev ali omejitev glede prenosljivosti posojila (terjatve) na tretje osebe. Če pogodba o sindiciranem posojilu vsebuje določbo, da lahko posamezna banka odstopi svoje obveznosti in pravice po pogodbi, če je izpolnjen določen pogoj (npr. soglasje večine bank, agenta, poroka in posojilojemalca), se šteje posojilo za neprimerno.
- Pogodba o sindiciranem posojilu ne sme vsebovati določb, ki omogočajo, da lahko večina bank (ali celo katera od bank posamično) zahteva, da agent opusti ali zadrži izvrševanje svojih pravic in upravičenj po posojilni pogodbi v razmerju do posojilojemalca oz. poroka. Navedena ureditev je z vidika primernosti posojila problematična, ker Banki Slovenije kot zastavnemu upniku ne daje jasnih zagotovil glede takojšnje, brezpogojne izterjave.
- Pravica do glavnice ali obresti ne sme biti podrejena, vključno z drugimi deleži ali poddeleži v istem sindiciranem posojilu.

Posojilo, kjer originator ni kreditna institucija: Bančno posojilo, kjer originator ni kreditna institucija, se lahko šteje kot primerno posojilo, če je to posojilo pridobila primerna nasprotna stranka in izpolnjuje vse druge kriterije primernosti.

Tiha participacija pri bančnem posojilu: V primeru, kjer prva banka prenese na drugo banko pravice in obveznosti iz posojilne pogodbe (v celoti ali delno) brez obvestila dolžniku (t. i. tiha participacija), se terjatev druge banke v razmerju do dolžnika ne šteje kot primerna. S to pogodbo banka 2 namreč pridobi le pogojno terjatev do posojilojemalca, ki nastane šele z obvestilom dolžniku o prenosu terjatve.

2. Pogojevanje jamstva z unovčenjem menic

V primeru, da se jamstvo pogojuje z zahtevo po predhodnem poskusu unovčenja dolžnikovih menic, se tako jamstvo, ob izpolnjevanju ostalih kriterijev primernosti, lahko šteje za primerno, vendar ob pogoju, da tudi za unovčitev menice velja, da je brezpogojno unovčljiva na prvi poziv upnika. Zahteva v zvezi s predhodnim poskusom unovčitve menic ne sme biti povezana z dodatnimi zahtevami za upnika (npr. protest menice, vložitev menične tožbe zoper dolžnika), temveč mora zadoščati zgolj predložitev na unovčenje in izjava upnika ali domicilirane banke, da menice niso bile unovčene.

3. Bančno posojilo z določbo o možnosti vključitve terjatve banke po posojilni pogodbi v kritno premoženje hipotekarnih obveznic

Bančno posojilo, ki vključuje določbo o možnosti vključitev terjatve banke v kritno premoženje hipotekarnih obveznic, je primerno, dokler banka ne vključi terjatve iz tega posojila v kritno premoženje hipotekarnih obveznic. V primeru, da želi banka posojilo, ki je v skladu pri Banki Slovenije, uporabiti za kritno premoženje hipotekarnih obveznic, mora najprej izločiti posojilo iz sklada. Izločitev je nujna, saj banka ne more uporabiti terjatve iz bančnega posojila za zavarovanje dveh obveznosti hkrati.

4. Posojilna dokumentacija

Nasprotna stranka ob vpisu v register in sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije dostavi dokumentacijo, ki je potrebna pri presoji kriterijev primernosti iz Splošnih pogojev. Nasprotna stranka mora obvezno posredovati posojilno in jamstveno pogodbo (kadar je jamstvo primerno) s pripadajočimi dodatki k pogodbi ter obvestilo dolžniku in garantu o vpisu maksimalne zastavne pravice. Poleg tega nasprotna stranka načeloma priloži tudi ostalo dokumentacijo, ki je sestavni del posojilne pogodbe, vendar ji ni treba pošiljati vse dokumentacije, ki se nanaša na zavarovanje posojila (npr. listino o vpisu hipoteke ali prenosu premičnin, vinkulacijo zavarovalnih polic, ipd.), saj slednje ni potrebno za presajo primernosti posojila.

5. Poroštvo pri odlogu plačil po Zakonu o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo

Nasprotna stranka lahko kreditojemalcu odobri odlog plačila obveznosti iz kreditne pogodbe v skladu z Zakonom o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditojemalcev (ZIUOPOK in naknadne spremembe in dopolnitve zakona). Za odložene obveznosti po zakonu jamči Republika Slovenija, in sicer največ 25 % oz. 50 % zneska do 12 odloženih mesečnih obrokov, ki bi zapadli v obdobju, za katerega je odlog dogovorjen. Poroštvo Republike Slovenije velja le določeno obdobje po izteku obdobja odloga plačila. Poroštvo ni primerno glede na kriterije primernosti iz Splošnih pogojev.

Gre za poroštvo v omejenem obsegu in z omejenim trajanjem, vendar ga je ne glede na to ob upoštevanju Sklepa o vzpostavitvi in vodenju registra finančnega premoženja treba evidentirati v register pri Banki Slovenije, in sicer v obdobju njegovega trajanja. V primeru, ko nasprotna stranka v register pri Banki Slovenije vpiše bančno posojilo, pri katerem je bil v skladu z zakonom odobren odlog in zanj jamči Republika Slovenija, v register vpiše tudi garanta Republiko Slovenijo (v SWIFT sporočilo navede Primernost garancije: NE), ob prenehanju poroštva pa ga iz registra izbriše. Ob vpisu zastavne pravice na bančnem posojilu oz. ob odobritvi odloga nasprotna stranka, v skladu z običajno prakso, o nameri vzpostavitve zavarovanja oz. o že vzpostavljenem zavarovanju obvesti tudi Republiko Slovenijo in SID banko (kot pooblaščenca države) in Banki Slovenije posreduje obvestilo ter dokazilo o njunem prejemu.

Poleg tega mora nasprotna stranka v skladu s spremenjenimi pogoji financiranja dolžnika zaradi odloga plačil, ki se določi v dodatku k pogodbi, Banki Slovenije posredovati vse spremembe, ki se nanašajo na odlog plačil (dodatek k pogodbi, spremenjen amortizacijski načrt neodplačane vrednosti glavnice oz. spremenjen datum dospelosti).